

א) ונסתדרינן ב: ג) שבעות מצ: כי"מ ג: ה: סמכות י"מ. גיטין נ"א; ב"מ ה: נ"ח, ד) [שבת כ"ב, ה) ג'ל"ט טו: ומנואר ש"ס במוס' ד"ה ומודה ר"י, ז)

תורה אור השלם
1. על כל דבר פשע על שור על חמור על שד על שלמה על כל אברך אשר יאמר כי הוא עד האלהים ויא' דבר שבעות אשר ירשיען אלהים וישלם שנים לך עתה: שמות כ"ב

רבינו הגנאל
עירוב פרשיות כתוב כאן וכי כתיב כי הוא זה אמלוח הוא דכתיב, פירי, פרשיות הללו מעורבות הן וכי כתיב הוא קרא אדם כסף מלוח את עמי את העני עמך אשר יאמר כי הוא שבעות עליו זה הוא לא תהיה לו כנושה כאלו החם כתיב דהתם עניניה, ואמרין ומאי שנא בין מלוח לפקדון, ופקדון חזקה אין אדם מעיו פנוי בפני בעל חובו כי נמצא משלם רעה תחת טובה תחת החסד שנמלו והלוהו ממונו כפר בו, אבל הפקדון ומאי שנינו מיעו ומיעו, לפיכך אע"פ שאינו מודה במקצת חייב וקומא לן כרי חייב בר יוסף ודלא כרי חייב בר אבה אמר ר' יוחנן.

עירוב פרשיות. פסוק שהוא מפרשה אחרת נעמד צדו שאינו מקומו דהאי כי הוא זה גאס כסף מלוחי) הוא ליה למכתביה דהתם קאי דלילו בהך פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת מחייב ומאי שנא מלוח. דעקרינן לקרא מדוכמיה ומוקמינן ליה עלה: **דדרבה דאמר רבה.** אין אדם מעיו פנוי בפני זה שעושה לו טובה הלכך היכא דכפר הכל פטור משבועה דאי לאו קושטא כהדיה לא היה מני למכפר ביה והיכא דמודה מקצת כבולה צעי למכפריה והא' ללא כפריה משום דאין אדם מעיו: **אבל בפקדון.** דאין כאן טובה: **מעיו ומעיו.** הלכך חפי כפר כבוליה רמיא רחמנא שבועה עליה: **לריבין**

תבע לי בבוליה אישתמיט לי מיהא השתא אדהו לי זווי ופרענא הלכך רמא רחמנא שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בבוליה וגבי מלוח הוא דאיכא למימר הכי אבל גבי פקדון מעיו ומעיו תני רמי בר חמא ארבעה שומרין צריבין

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קו.

עין משפט גד מצוה

קנב א מיי פ"א מהל' טוען ומטען הל' א סגמ עשין סה טוע"ע ח"מ סי' פו סוף פ' :

מוסף רש"י

עירוב פרשיות כתוב כאן. שהפרשיות הכתובות באלה המשפטים מעורבות הן. שיש מקרא כבוד בשבועה זו שאינו יכול לעמוד בה, אלא אכר יאמר כי הוא זה, דילפינן מיהא מודה במקצת הטענה ישבע כי, דהודאה להוסיף על המודה במקצת הטענה אכרשת להם כסף מלוח קאי, דהתם הוא דבעינן הודאה במקצת, ולא חייב ללוס חזקה אם טענת המודע שמת לא יתור זה להעני פנוי נגדו ולומר לא הלויתני, הלכך חפילו שבעה לא צעי, אבל בפקדון לדיכא גמילות חסדים מעיו פנוי וכופר הכל וצעי שבועה וסודוריו ב. מפני מה אמרה תורה מודה במקצת הטענה ישבע. ולא חשבו מחשבי אכריה לפטרו שלא כפר בטלו (ב"מ ד. חזקה אין אדם מעיו פנוי. לנפטר את הכל, הלכך בשביל הודאת המקצת אינו נאמן על השאר, דהאי בטוליה צעי ללכפריה כי (גיטין נ"א). ובבבלי בעי דלודי ליה. וכי מינא לא נשבעיה שארית, דמיגו דחשוד אמונתא חשוד נמי אשבעתא. אמונתא לא חשוד מלוא כפריה בטוליה, דהאי כי אורי צפנא בטוליה נמי צעי דלודי והאי דלא אורי ליה לאו דדעמו למיגוליה, אלא אשחמטיו אשחמטו לנחוי השתא (ס"ט) לפי שברצונו היה מודה בטוליה אלא שאין צדו לפרוע וסבר עד דהוי לי זווי ופרענא ליה (ב"מ ד. ג.)

עירוב פרשיות כתוב כאן וכי כתיב כי הוא זה אמלוח הוא דכתיב. פ"י בקנבנו דפסוק זה דכי הוא זה מפרשה אחרת דבואם כסף מלוח את עמי הוא ליה למיכתב דהתם קאי דאי בהך פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת נמי מחייב וטעמא דעקרינן ליה מדוכתא דלמסקא ומ"ש מלוח דכרבה דאין אדם מעיו פנוי לכן כופר הכל פטור אבל בפקדון שלא עשה לו טובה מעיו ומעיו הלכך חפי כופר הכל חייב וקשה דכרבה סנהדרין (דף ט"ז:) ושם משמע דאפילו למ"ד עירוב פרשיות כתוב כאן לא עקרינן ליה לגמרי מפקדון לענין שלשה ומומחין ומיהו יש לדמות דלענין מודה מקצת דאיכא טעמא עקרינן ליה מפקדון לגמרי אבל לענין שלשה ומומחין לדיכא טעמא קאי אחריותא אבל קשה דבפרק השאלה (ב"מ דף ט"ז:) גבי הא דמוקי מתימין דהתם כש"ס עסק שבועה צינייה ומוקי רישא צריבין

בתרמי וסיפא בתלת משמע ללא מחייב שבועה אלא א"כ יש חדא דקמודה והתם כרבי חייא בר יוסף מדקאמר בתר הכי ולרמי בר חמא אלמא ללא מחייב רבי חייא בר יוסף בלא הודאה מקצת אלמא לא עקר לגמרי כי הוא זה מפקדון ועוד דכרבה משייט משמע ללא מתחייב בפקדון אלא צמודה מקצת כי הדין דשבעות (דף ט"ז.) דסלע הלויתני עליו ושמים היה שזה וכן הדין דמנורה צמא עשה ליטריין (שם) וההיא דעשר גפנות טעונות מסרתי לך (שם דף ט"ז:) ובהנימין (גיטין דף ג"א.) גבי שני כיסין קשורים נאלת לי דמתייבין מודה מקצת ופטרין כופר הכל אע"ג שלא עשה לו שום טובה וצפריק שני דכתובות (דף י"ח.) ושם ובשבועת הדיינים (שבועות דף ט"ז.) פטרין מנה לאצין צדי והאכלתיו פרס צמנו דאי צעי כופר הכל משום דצמנו מעיו ולפירוש הקונטרס אדרבה כופר הכל ה"ל לחיוב התם וכן צפ"ק ד"מ (דף ט"ז:) בשמעמא דהילך גבי סלעין דנרין ומפרש ר"ת דה"ק דכי כתיב כי הוא זה אמלוח נמי הוא דכתיב דבעינן הודאה צהדי שבועה דנאנסו אבל כפירה לא צעינן כההיא דנאנסו ובאותו ענין דקאי כי הוא זה אמלוח קאי נמי אפקדון וכי היכי דמלוח מחייב אשמי פרות לחוד חדא דהודאה וחדא דכפירה מחייב נמי אפקדון אשמי פרות חודא דהודאה וחדא דנאנסו צעו שלש פרות חודא דהודאה וחדא דכפירה וחדא דנאנסו דכי הוא זה אפקדון דוקא כתיב ולא אמלוח והא' דבעיא כפירה והודאה צמלוח שמא צמנו מצינו ילפינן מפקדון אע"ג דלענין שלשה ומומחין לא ילפינן מלוח מפקדון במסכת סנהדרין (דף ט"ז:) למאן דלית ליה עירוב פרשיות לענין מודה מקצת מסתבר למילף טפי והוא הדין דבפקדון מחייב כפירה והודאה לחוד בלא נאנסו אבל נאנסו בלא כי הוא זה לא מחייב דכי שבועה ליה שפטיה דקרא לאצריבי כי הוא זה צהדי נאנסו ולא נאנסו צהדי כי הוא זה אבל כופר הכל פטור לכ"ע בכל מקום אפילו במקום שיכול להעני גזירות הכתוב הוא כי הוא זה דוקא ולא כופר הכל והא' דקאמר מ"ש מלוח מפרש ר"ת מאי טעמא דמלוח פירוש [מאן] טעמא דמודה מקצת חייב ולא מהימן צמנו דאי צעי כפר הכל והוי כי הוא דוקא כל הנשבעין (שבועות דף ט"ז:) גבי נשבעין שלא צטענה דקאמר מאי שנא הני ופירוש מאי טעמא דהני ומה שכתוב בספרים גבי מלוח הוא דאיכא למימר הכי אבל בפקדון מעיו ומעיו לא גריס ליה רבינו תם ובספרים ישנים ליתא והא' דלמר צסוק המוכר את הבית (ב"מ דף ט"ז:) גבי המפקיד אלא חזירו בשטר אילו אמר נאנסו לאו שבועה צעי דמשמע דנאנסו לחוד בלא הודאה כלל מחייב שבועה אור"ת דהיא שבועה דרבנן שנתקנה קודם שבועת היסט כי הנהו דפרק הכותב (כתובות דף ט"ז:) הפוגמת כתובתה ואיך לסבר רמי בר חמא שבועה דאורייתא ומסיק אלא מדרבנן והא' דמתא השאלה (ב"מ דף ט"ז:) זה אומר שאלוה וזה אומר שכורה ישבע ופריך בגמרא ואמאי מה שטענו לא הודא לו והך פירכא דקרא לאצריבי דרבנן מוקמא התם ופירוש אצריביה כש"ס עסק שבועה צינייה ורישא בתרמי וסיפא בתלת או רישא בתלת וסיפא צבירע ויש כאן מה שטענו הודה לו אלא לרב הוגא ורב יהודה פריך לדיכא אלא הך דשאלה ושכירות ומשני ע"י גלגול דכדרכה מתה הדין שבועה נמי מדרבנן דמדאורייתא לא מחייב כיון דאין כאן הודאה ומיהו צין לפ"ה וצין לפ"י ר"ת קשה מהא דלמריין צפי' כל הנשבעין (שבועות דף ט"ז:) דאם שכרו בלא עדים מתוך שיכול לומר לא שכתבין מעולם יכול לומר שכתבין ונתמי לך שכרן ופריך אלא שבועת שומרים דחייב רחמנא היכי משכחת לה מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו והשתא לפירוש ר"ת אהייא קאי אי אהיהא דהודאה קאי אי אמר לא היו דברים מעולם א"כ היה כופר הכל ואין זה מגו דאל"כ ליפרכו אכל מודה מקצת דליפטר צמנו דאי צעי כופר הכל ואי אהיהא דנאנסו קאי כי קאמר נמי להד"ס מחייב שבועה כיון דאיכא כפירה והודאה ולפי' הקונטרס נמי לדיכא הודאה כי אמר אהיהא דנאנסו נמי להד"ס צעי שבועה דהא מחייב שבועה בפקדון אכופר הכל ואי הוא אמרינן דלרבי יוחנן ולרמי בר חמא לא מחייב אפקדון אכפירה והודאה בלא נאנסו הוה ניחא דפרקי לה התם אבל לא יתכן כלל דע"כ על כפירה והודאה לחוד מחייב אפילו אפקדון דמנוכה צמשיית טובא כההיא דסלע הלויתני ומנורה ועשר גפנים ואע"ג דמוקמינן מתימין דהשאלה צמנה פרות אע"ג דלא מתני צמתני' הנהו לא מסתבר לאוקמי הכי וכן צהלואה דילפינן מפקדון גבי סלעים דנרים ובשבועות גבי סלע הלויתני וגרסא כפירוש ריב"ז דמפרש כי כתיב כי הוא זה אמלוח הוא דכתיב והלכך בפקדון נמי לא מוקמינן ליה אלא צטענה דשייכא צמלוח דהיינו ככפירה והודאה אבל טענת נאנסו לא והכי קאמר מאי שנא טענה דשייכא צמלוח נטענת נאנסו ומסיק דכרבה וגבי מלוח הוא דאיכא למימר הכי כלומר צטענה השייכא צמלוח כגון כפירה והודאה דאין מעיו פנוי לכפור צמידי ידיע צה חצריה אבל בפקדון כלומר טענה השייכא בפקדון כגון נאנסו דלא ידע ביה חצריה מעיו ומעיו מחייב בלא הודאה דאם כופר הכל היה פטור במקצת נמי יפטר צמנו דאי צעי כופר הכל ומיהו צטענות כפירה אפילו במקום שילכו פטור דגזירת הכתוב הוא והשתא ניחא הדין דכל הנשבעין דקאמר מתוך שיכול לומר להדי' יכול לומר נאנסו אע"ג שילכו לענין גמור דהאי חשבו העוה והאי לא חשבו דבהאי ידע ובהאי לא ידע מכל מקום מדמה ליה למגו דלעיל דהוא נמי לאו מגו הוא דניחא ליה למימר טפי שכתבין ונתמי לך שכרן דחושבו טועה משום דטרוד צפועליו ולא כמשקר צמויד ממאי דניחא לא שכתבין מעולם לדיכא למיתלי צטרוד צפועליו וההיא דח"ה (ב"מ דף ט"ז.) גבי הנהו עמי דאכלי חושלי צנהרעדא דיכול לטעון עד כדי דמיהם צמנו שיכול לומר לקוחים הן צדי ובצ"ב דכתובות (דף ט"ז:) גבי שדה זה של אצין היה ולקחתיו ממנו דאפילו טענו הן שיהיה של אצין אלא שאין לו עדים מהימן לומר לקחתיו צמנו שיכול לומר לא היה של אצין מעולם אע"ג דבהאי ידע ובהאי לא ידע לא דמי למידי דכפירה דלכפור דאי אינו מעיו צמידי ידיע ביה חצריה והנהו דהתם לאו מידי דכפירה נינהו ומיהו הדין דהשאלה קשה לפירוש דמשמע דרי' חייא צ"ר יוסף נמי צעי הודאה צהדי נאנסו דמוקי רישא בתרמי וסיפא צמתלח אס לא נאמר סוגיא דהתם לא כרי' חייא צר אצא ולא כ"ר חייא צ"ר יוסף וא"ת למאן דצעי שלש פרות ליפטרין צמנו דאי צעי אמר נאנסו אהיהא דכפירה וי"ל כגון דהיהא דכפירה קמן וא"ת דליפטריה צמנו דאי צעי מודה צה ואהיהא דטען דמתה צפשיעה יכפור וצאדיך נאנסה דהשתא ה"ל כההיא דמודה צה הילך ופטור משבועה לאו פירכא היא דאם הילך הוא א"כ ה"ל כופר הכל ואין אדם מעיו אי נמי כגון דהיהא דקיימא קמן עדיפא ואין רואה להודות צה ואין להקשות היא נאמן צמנו דאי צעי אמר להדי' נמי אהיהא דנאנסו דכר"ס כל הנשבעים (שבועות דף ט"ז:)

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.